

DANSK FRILUFTSLIV

– forum for natur- og friluftsliv

Medlemsblad

94

juni 2014

TEMANUMMER OM DET EKSTREME FRILUFTSLIV

FORENINGENS BESTYRELSE

Konstitueret formand og sekretær:

Jesper Lind Nielsen

tlf. 51 51 42 04

thor_dk@hotmail.com

Konstitueret næstformand,

redaktør og annonceansvarlig:

Martin Johnsen (ansvarsh.)

tlf. 87 55 37 52

mbjohnsen@gmail.com

Kasserer:

Thea Jacobsen

jacobsen.thea@gmail.com

Webmaster:

Lars Lauridsen

lauridsenlars@gmail.com

Terkel Berg-Sørensen

Kamille Bjørn Rohde

kamillerothde@gmail.com

Tejs Møller

Suppleant:

Helle Harthimmer

Grafisk tilrettelægning:

Kristian Dueholm Jessen

tlf. 22 97 41 03

dueholm@gmail.com

For- og bagsidebillede:

Bo Belverede Christensen

Geir Haukursson

Næste udgivelse:

Oktober 2014

Deadline for indlevering af
stof: senest den 1. september

ISSN 0909 – 0614

DANSK FRILUFTSLIV

– forum for natur- og friluftsliv

www.danskfriluftsliv.dk

INDHOLD

Når friluftsliv bliver ekstremt	3
Grænselandet mellem fornuft og vilje	6
Vikingetogt for fulde sejl	10
VM i adventure race i Frankrig	15
Ubetrådte tinder	20
Danmark rundt i kajak	26
Ekstrem pakkerejse - på tværs af indlandsisen	29

FORENINGENS FORMÅL

Foreningens formål er at skabe, udbygge og vedligeholde kontakt imellem personer, der arbejder med vejledning og undervisning i natur- og friluftsliv.

Foreningen skal arbejde for at styrke danske naturoplysnings- og friluftslivstraditioner i samarbejde med vore nordiske nabolande med det formål at skabe harmoni mellem menneske og natur såvel som mellem mennesker.

Bladet udgives af Dansk Friluftsliv - forum for natur- og friluftsliv og udkommer tre gange årligt.

nr. 95	okt.	2014	deadline	1. sep.
nr. 96	marts	2015	deadline	1. feb.
nr. 97	juni	2015	deadline	1. maj

ANNONCERING

Det er muligt at annoncere i bladet. Prisen er 1500 kr. for en hel side og 900 kr. for en halv side.

Kontakt den annonceansvarlige for yderligere information om formater og priser.

NÅR FRILUFTSLIV BLIVER EKSTREMT

Foto: Geir Haukursson

Af Martin Johnsen

Kan I huske det? En mand, én havkajak, ét hav. I 2007 roede Andrew McAulay, som den første nogensinde, i havkajak fra New Zealand til Australien. 1.600 km over det Tasmanske Hav. Han var så tæt på, og så alligevel så langt fra at gennemføre. Det kostede ham den ultimative pris - livet! Hans sidste ord var: »I need rescue. My kayak's sinking. Fell off into sea...and I'm going down«. Dokumentarfilmen »Solo« starter med at han stortudende ror af sted - han har lige taget afsked med sin kone og lille dreng. Han siger, han er bange for, at han ikke skal se dem igen. Han er bange, meget bange. Han spørger sig selv, hvorfor han gør det, men han kommer ikke med noget svar...

Ekstrem kommer af det latinske extremus, som betyder yderst. Det kan vel sammenlignes med overdreven. Er ovenstående ekstremt? Umiddelbart ja. Er det dumdristigt? Måske. Er det beundringsværdigt? Nej, det synes jeg ikke. Men alt skal jo tages ud af en kontekst. Det interessante er dog, hvorfor han gør det. Hvorfor søger vi mennesker i visse tilfælde det ekstreme, det overdrevne? Hvorfor synes nogen mennesker, noget er ekstremt, mens det for andre virker helt naturligt? Handler det om mod, lidenskab, gener, vilje eller passion? Handler det om at få hverdagens trommerum på afstand og dermed en kontrast til vores stillesiddende arbejde og livsstil? Måske handler det bare om at ville leve? Jeg ved

det ikke, og det er i og for sig heller ikke det, indeværende nummer af Dansk Friluftsliv handler om. Artiklerne i dette nummer handler om friluftslivsoplevelser på kanten af, hvad andre måske ville give sig i kast med. Det handler om, at nogen har oplevet fantastiske scenerier, vejrforhold, naturfænomener, forskellige psykologiske og sociale sider af at være på tur og spektakulære naturoplevelser. Oplevelser, de gerne vil dele med os andre. De handler på en eller anden måde om, når friluftsliv bliver ekstremt. Uanset hvordan vi definerer ekstremt friluftsliv, så er diskussionen aktuel også i dag, fordi vi som mennesker altid forholder os til den tid og det samfund, vi lever i og med. Mange teorier forsøger at beskrive, hvorfor vi mennesker opsøger ekstreme og udfordrende aktiviteter (bl.a. Zyckerman 1994, Jantzen & Møller 1994, Breivik 2001, 2004). Nogen mener, det er genetisk bestemt, andre mener, det er måden hvorpå vi lever i det senmoderne

samfund (Hansen, M. 2005). Før i tiden kunne vi være opdagelsesrejsende og udforske nye ukendte områder. I dag er verden kortlagt, så det handler mere om at opdage sig selv. I takt med vores stillesiddende arbejdsliv skal vi i højere grad bruge kroppen i vores fritid. Det handler om totaloplevelser. Man skal placere sig selv i begivenhederne (Bohnsen, S. 2003). Det er nu, vi lever. Den, som aldrig lever nu, lever aldrig.

Vi skal finde vores balance i livet og træffe valg i forhold til, hvad vi vil anvende tiden til, som vi har til rådighed her i livet. Nogen har brug for fred og ro, andre søger udfordring og spænding. I friluftslivet finder vi elementer af begge dele gennem både traditionelt nordisk friluftsliv og moderne friluftsliv. Det handler om livsudfoldelse, det handler om livskvalitet. Det handler om, hvordan vi oplever os selv, hvad vi føler, hvordan vi har det.

God læselyst!

GRÆNSELANDET MELLEM FORNUFT OG VILJE

.....
Af Anne-Mette Nørregaard

»Tre trætte kvinder i et fire kvadratmeter stort telt i en isørken skal give konflikter!«

Det er sådan, at kvinder der gerne vil deltage på ekspeditioner til fjerne og kolde egne på kloden ikke hænger på træerne i Danmark. Så da jeg helt ud af det blå fik chancen for at komme med på skiekspedition til Antarktis i stedet for Liv Arnesen, slog jeg til. Jeg var vel vidende om, at tre alfa-hunner i et lille telt på verdens koldeste kontinent sikkert ville blive en udfordring.

Det var vinteren 2007-2008 fra slut november til starten af januar. Jeg skulle sammen med to meget erfarne og super-seje norske kvinder, Kristin Moe-Krohn¹ og Randi Skaug² på pioner-ekspedition til Antarktis. Ekspeditionen varede i alt 36 dage og bestod af en skitur igennem Ellsworth bjergkæden³ med en efterfølgende bestigning af Mount Vinson (4962 m), det højeste bjerg på Antarktis. Der var ikke rigtig nogen, der havde begået en lignende bedrift før, så vi var i ordets bogstaveligste forstand på jomfruelig is.

Yderligere om ekspeditionen vil jeg ikke beskrive. Den kan du læse meget mere om i Randi Skaugs bog »Mot toppen« eller på hjemmesiden, verdensvakresteskitur.com

Jeg vil fortælle om én af mine oplevelser undervejs på ekspeditionen. Da vi var ved at være fremme ved vores slutdestination for skituren, Mount Vinson base camp, ændrede vores fokus og ikke mindst vores koncentration sig. Vi havde været i

gang i 21 dage, og på nuværende tidspunkt var vi godt slidte af at trække 80 kg pulke, og vi var ved at være godt trætte af hinanden. Tre trætte kvinder i et fire kvadratmeter stort telt i en isørken skal give konflikter! Det var den 25. december meget tidligt om morgenen, og vi var stået tidligt op for at komme i gang med dagens dont. Dagen før havde vi holdt juleaften med den smukkeste udsigt til Mount Vinson og en lille fest i teltet. Vi havde i satellittelefonen snakket med camp manageren David, i Vinson base camp, og han glædede sig til at få tre skandinaviske kvinder til middag. Kvinder er en mangelvare på de kanter! Han kunne tilbyde frisklavet julemiddag med tilhørende champagne den selvsamme aften, hvis vi vel at mærke rubbede neglene og fandt den rigtige vej op til base camp. Jeg kan roligt afsløre, at vi efter tre uger med frysetørret mad og daglige strabadser i sne og is trængte til noget forandring. Uhm, bare tanken om champagne - boblerne steg os hurtigt til hovedet. Sølle 16 kilometer skulle vi gå. Godt nok var vi ikke helt sikre på, hvordan vi skulle komme op til den gode mand, David, med maden og champagnen, men nu var vi jo kommet så langt. Vi lagde ud på dagens første etape allerede kl. 6 om morgenen. Vi hamrede af sted mod bunden af den gletsjer vi gik på, da vi på vores kort kunne se, at det ville være muligt at prøve en opstigning dér. Vejret var pragtfuldt, kun ca. 5-10 minusgra-

der, fuld sigtbarhed, solskin og blå himmel. Af samme grund valgte vi at navigere visuelt. Af sted i fuld galop gik vi med pulkene bum-lende efter os.

Efter nogle kilometer begyndte vi at spejde efter et sted at komme op til den gletsjer, som base camp lå på. Jeg udpegede det sted, jeg mente måtte være det rigtige. Vi var imidlertid ikke enige om, hvorvidt det kunne lade sig gøre at komme op den vej, og det lykkedes os meget dårligt at kommunikere konstruktivt. Rent faktisk endte det i skænderi, og vores tålmodighed med hinanden var på det tidspunkt ikke eksisterende. Det endte med, at jeg blev rasende og snerrede, »at så kunne Randi sgu da bare navigere selv«. Jeg var overbevist om, at jeg havde ret, men jeg havde ikke noget overskud til at tage diskussionen. Ingen af os havde på det tidspunkt overskud. Siden hen viste det sig, at jeg formodentlig havde udpeget det bedst egnede sted at komme op, men det er altid nemt at være bagklog.

Som ekspeditionsteam var vi på daværende tidspunkt i en situation, hvor vi havde det svært med hinanden. Vi var som hud, der var blevet gnubbet mod hud alt for længe, rød og øm og hypersensitiv, og efterhånden var det fysiske og psykiske pres en så stor belastning, at vi kun havde kræfter til overlevelse.

Vi fortsatte mod bunden af gletsjeren, hvor et gigantisk isfald lurede. Isfaldet fremkommer, hvor gletsje-

ren pludselig falder stejlt eller indsnævres af omkringliggende klippe/fjeld. Vi fortsatte ufortrødent opad og vi bandt os sammen i et reb, da terrænet blev præget af mange sprækker og store spalter. Både Randi og jeg ønskede at fortsætte vores kurs. Kristin derimod mente ikke, det var forsvarligt, men hun blev nedstemt. Vi ville have julemiddag med champagne!

Vi vurderede, at det ville komme til at tage ca. 6 timer at komme op, og vi kunne på GPS'en se, at vi ikke havde langt igen, så snart vi var oppe. Måske 4 kilometer.

Der gik ikke længe, førend jeg drattede ned i en spalte med skiene på, men til alt held kunne jeg selv hive mig op, og der skete intet, udover den sædvanlige ubehagelige fornemmelse det er at falde i et meget dybt hul. Det skal man have prøvet, førend man ved, hvordan det er. Det var på ingen måde før-

ste gang på ekspeditionen, jeg røg i en spalte.

Det var ikke noget jeg vænnede mig til. På daværende tidspunkt var der inde i mig en konstant skræk for at havne i et uendeligt isdyb. Angsten var blevet dybere og dybere for hver eneste gang sneen under mig gav efter og rædslen for, at intetheden skulle indtræffe i en brøkdæl af et sekund. Mit rationelle jeg vidste, at jeg var sikret i reb, og at der formodentlig ikke ville ske noget. Alligevel var min krop i et konstant alarmberedskab. Jeg var fuldt ud bevidst om, at angsten var blevet en tro følgesvend, men jeg prøvede at undertrykke følelsen, fordi angst kan invadere tankerne og fortære fornuften.

Vi fortsatte opad på trods af spalterne. Kort efter forsvandt Kristin med et hyl fuldstændig ned i en spalte. En kæmpe spalte. Som anden mand i reblaget fik jeg hur-

tigt sikret Kristin med en isskrue og strammet rebet ind, så hun ikke faldt yderligere ned. Randi begyndte med det samme at gøre klar til at få sendt et ekstra reb ned til Kristin, så vi kunne få hende op. Kristin stod på en snebro i en meget stor og meget dyb spalte, og hun var ikke glad. På trods af den anstrengte stemning imellem os fungerede vores redningssamarbejde upåklageligt. Vi havde til alt held øvet dette mange gange før afgang mod Antarktis, og det var en fed fornemmelse, at vi kunne spalteredning til fingerspidserne. I løbet af kort tid fik vi en rystet Kristin op. Vi hankede op i os selv og fortsatte vores færd op igennem isfaldet. For at det ikke skal være løgn, tog Randi den på hovedet ned i et ordentligt hul kort efter, men klarede selv at redde sig op. Vi var efterhånden prægede af, hvor farligt et område vi befandt os i.

Jeg var i hvert fald bange og utryg. Randi tog teten for første gang på ekspeditionen, da hun var den med mest alpin klatreefaring.

Efterhånden blev terrænet så stejlt, at vi ikke kunne have ski på og ikke kunne trække pulkene, men måtte hale dem op enkeltvis en reb længde ad gangen. Det var et møjsommeligt arbejde. Kristin stod nede og fæstnede pulkene. Randi og jeg stod en reb længde højere oppe og halede pulkene op 30 meter ad gangen. Dette arbejde stod på i over 200 højdemeter. Mange timer gik med arbejdet op igennem isfaldets helt særlige og smukke, men ikke spor venlige landskab. Vejret var oven i købet blevet dårligere med skyer og ringe sigtbarhed. Efter at have været i gang i over 20 timer, besluttede vi os for at slå lejr for natten. Vel at mærke på en stor hylde i isfaldet. »The Birds nest«, kaldte vi vores lejrplads.

Vi fik slået lejr og sikret lejren for spalter, så vi kunne færdes sikkert. Der blev ikke sagt meget. Kristin og jeg var tydeligt præget af situationens alvor. Fortvivlelsens og håbløshedens tårer pressede på. Kristin gik på et tidspunkt ind i teltet. Hun bad om at være alene. Jeg hørte hende hulke og derefter banke angsten på plads. Efterfølgende var det min tur. Jeg havde lyst til at ringe hjem, men jeg vidste, det kunne jeg ikke byde hverken mine forældre eller min kæreste. Det var morgen, førend vi lagde os til at sove. Vi ringede til David i base camp og fortalte, at vi havde slået lejr. I løbet af dagen havde vi været i kontakt med base camp mange gange, fordi vi ville vide, hvor langt dette isfald strakte sig. Desværre var de ikke til megen hjælp, for de kunne ikke finde vores position på deres kort! »Sorry girls. You are on your own«. Det viste sig efterfølgende,

at vi simpelthen var uden for deres kort, og de havde ikke i deres vildeste fantasi forestillet sig, at vi var, hvor vi var.

Vi lagde os til at sove nogle timer, og var enige om at fortsætte vores færd, så snart vi havde fået noget søvn og mad. Skrækslagen vågnede jeg i løbet af natten et par gange ved lyden af en faldende serac. Drønet, der fremkommer, når is brager ned ad en 200 meter høj væg skræmmer selv den mest rutinerede alpinist. Spalter kunne vi redde os op af, men blev vi ramt af en serac, ville vi ikke komme hjem igen! Det havde vi alle tre stor respekt for.

Jeg havde juleaften lovet min far ikke at gøre noget dumt på den sidste del af ekspeditionen, og nu lå jeg her – bange som aldrig før. Jeg følte mig lille og morede mig ikke spor. Sådan skulle det ikke

Foto: Anne-Mette Nørregaard

være. Oplevelsen og eventyret var jo for sjov.

I takt med at vi blev fysisk pressede og bange, brød vores uenighed ud i lys lue, og vi havde nogle mægtige skænderier. Bl.a. fordi Kristin og jeg ikke syntes, at det var hverken sejt eller morsomt at kravle rundt i et isfald. Vi ville ned, og det helst i en helvedes fart. Randi ville også ned, men hun ville gerne gå af en anden rute. Til hverdag er vi hver især søde og omgængelige, men her i isfaldet var vi mildest talt ikke særlig sympatiske eller hensynsfulde.

Vel vidende at denne historie ikke relaterer sig til en sædvanlig tur, så er min pointe med historien, at hvis du bliver tilpas fysisk udmattet og ikke formår at kommunikere med dine turkammerater, så holder du op med at agere fornuftigt. Heldigvis kom vi alle sikkert hjem fra Antarktis og det mange erfa-

ringer rigere. I sidste ende lykkedes det os at nå ekspeditionens mål: bestigning af Antarktis' højeste bjerg, Mount Vinson. Randi færdiggjorde Seven Summits, og jeg blev første danske kvinde til at bestige Mount Vinson. Desværre er følelsen jeg sidder tilbage med

efter ekspeditionen: Operationen lykkedes, men patienten døde! En historie til skræk og advarsel - Ja!

Situationer opstår og venskaber slides i stykker. At bruge hovedet og tænke fornuftigt er en selvfølge, men indimellem sker det, når du er fysisk hårdt presset, eller befinder dig i en uvant situation, at du mister overblikket og evnen til at tænke rationelt. I disse situationer er det rigtig godt at have et godt venskab, en leder og noget erfaring at trække på. Støt hinanden så I kan holde gejsten oppe, hvis en planlagt tur bliver mere strabadserende end først antaget. Konflikter og hastværk kan være meget nedbrydende og til tider direkte farlige. Vælg dine turkammerater med omhu.

¹⁾Norsk kvindelig eventyrer (1960-) Hun har bl.a. krydset indlandsisen og deltaget i Verdens Vækreste Skitur, en skiekspedition på Antarktis sammen med Randi Skaug og Anne-Mette Nørregaard.

²⁾Norsk kvindelig eventyrer (1959-) Første norske kvinde på Mount Everest.

³⁾Den højeste bjergkæde på Antarktis. Ca. 340 km lang og ca. 50 km bred. Antarktis' højeste bjerg Mount Vinson befinder sig her.

Om forfatteren: Hun er medlem af og tidligere formand for Kvindelige Eventyreres Klub. Hun er uddannet fysioterapeut og arbejder i det daglige som projektleder og fysioterapeut med fysisk aktivitet i psykiatrien i Region Syddanmark. I 2005 blev Anne-Mette Nørregaard sammen med Danna Corke de første danske kvinder til at krydse indlandsisen unsupported fra vest mod øst. I 2007-2008 drog hun på ekspedition til Antarktis sammen med to norske kvinder og nytårsaften 2007 stod hun på toppen af Antarktis' højeste bjerg Mount Vinson som første danske kvinde.

Tidligere udgivelser:

1. To kvinder – med et mål af Anne-Mette Nørregaard og Danna Corke. Forlaget Documentas 2006
2. Langt ude i verden af Danske Kvindelige Eventyrere. Forlaget Gyldendal 2007 (medforfatter)
3. Den gode tanke rækker længere af Anne-Mette Nørregaard. Forlaget Solonolo medio 2014

VIKINGETOGT FOR FULDE SEJL

Af Susanne Malmstrøm

Foto: Susanne Malmstrøm

.....

A dvarsler var der nok af for Susanne Malmstrøm, som drog af sted på vikingetogt med Havhingsten fra Glendalough, der er navnet på verdens længste rekonstruktion af et vikingskib. Det originale skib - Skuldelev 2 - blev fundet på bunden af Roskilde Fjord for snart tres år siden. Den 1. juli 2007 og præcis 50 år efter de første dykninger fandt sted, sejlede skibet af sted på en fantastisk

tur, hvor målet var at sejle skibet tilbage til Dublin og teste det i de farvande, hvor det oprindeligt var bygget.

Da begge mine børn for nogle år siden flyttede hjemmefra var det min tur til at opleve verden. Jeg var blevet forelsket i et vikingskib på Roskilde Havn. Uden maritim erfaring, men med en målrettet vilje og en tilpas mængde eventyrlyst i blodet, var jeg sikker på, at jeg

måtte være en del af dette projekt på Vikingskibsmuseet. Min eneste kvalifikation var min uddannelse som sygeplejerske og en opvækst tæt forbundet med det maritime.

Uden opbakning fra familie og arbejdsgiver ville det aldrig gå. Det betød, at mange timer pludselig nu kom til at handle om et vikingeskib og alle de opgaver, der skulle løses omkring sundhed, sygdom og sikkerhed om bord. Der var ingen,

der havde gjort arbejdet før, så det var bare om at komme i gang. Der skulle udarbejdes sundhedsattester, indkøbes skibsmedicinkister og udarbejdes procedurer for akut sygdom og ulykker om bord. Førstehjælpskurser til besætningen og en tur til Fanø med skipper, før vi kunne kalde os autoriserede »sygdomsbehandlere fra Søfartsstyrelsens Maritime Sundhedscenter.« Alle havde travlt med forskellige arbejdsområder, og der var hektisk aktivitet på havnekajen i Roskilde i dagene op til afrejsen. Skibet skulle pakkes, og de sidste reparationer skulle gøres færdige inden rejsen kunne begynde. Journalister fra hele verden kom forbi og interessen for projektet var enorm.

Jeg glemmer aldrig den 1. juli 2007. Solen skinnede, vinden gik i syd/øst og mine to tasker stod pakkede i stuen. 60 liter måtte hver enkelt person have med. Hovedparten af min baggage bestod af støvler, regntøj, uldtrøjer, huer, vanter, sokker, uldundertøj, et par T-shirts og en enkelt bog. Soveposen fik dog et hjørne og et tyndt liggeunderlag blev presset ned. Farvel til min varme dyne, min smukke sommerhave og min dejlige familie. Vi gik i samlet trop til havnen som nærmest kogte af liv. Sol, sommer, musik og et »hav« af mennesker. Det var NU! Øjeblikket vi alle havde ventet på, og vi var klar til afgang. Der var flotte taler, og da Domkirken begyndte at bimle med stormklok-

ken i duet med 65 violiner var der ikke et øje tørt. Vi var klar til vores livs tur. Mon vikingerne havde den samme fornemmelse i maven, når de tog af sted?

Havhingsten gled næsten lydløst ud af havnen, kun skippers kommandoer hang i luften og blikkene hos besætningen søgte i mængden af mennesker efter et sidste farvel. Turen op igennem Roskilde Fjord var umådelig smuk. Alle mulige slags skibe fulgte os. Kongeriget Elleora fyrede den gamle kanon af, robåde, kajaker, sejlbåde og færger fulgte os, og selv den gamle »Skjælskør« kom ud og dansede med os til lyden af lurblæserne fra Frederikssund. Først ved Hundested ebbede det ud.

Dryp, dryp, dryp - et par enkelte dråber, og Henrik som altid er optimistisk forsøgte for første gang at overbevise os om, at det kun var en byge: »Der er opklaring på vej.« sagde Henrik, som ikke så let gav op. De næste 35 timer var der flere af os, der begyndte at fundere over, hvad definitionen på en byge egentlig var. Det regnede konstant og vinden tog til. Mit nye Musto regntøj blev min gode ven. Ikke en dråbe kom ind igennem, men kroppen blev gradvist afkølet, tæerne iskolde og humøret var vendt til minus. Det var svært at holde øje med alle, det var mørkt, døren var glat som en ål, og vi susede af sted med høj fart over de store bølger. Endelig kunne vi høre den

brusende lyd fra klipperne i den norske skærgård. Vi kom i læ, og ved tre-tiden om natten, kunne vi lægge til kaj i Norge. Teltene blev hurtigt sat op, og jeg husker svagt at fuglene begynde at fløjte en ny dag frem, og jeg faldt i en dejlig dyb søvn.

Norge er et pragtfuldt land. Der er så smukt og rent. Vi var inviteret til Båly Havn for at være med til indvielsen af Spangereid-kanalen. En gammel kanal vikingerne brugte som forbindelse mellem Skagerak og Høllebugten var blevet udgravet igen. Dronning Sonja havde 70 års fødselsdag og skulle indvi kanalen. I den forbindelse havde hun inviteret hele sin familie, hvilket selvfølgelig indebar vores Dron-

ning Margrethe og Prins Henrik. Det var et fantastisk smukt syn, da vi en tidlig morgen lagde os uden for Båly havn og så tre kongeskibe i horisonten. Dannebrog var bare så smuk, og i rød kjole kom Dronningen ud og råbte højt: »Godt gået!«. Det er noget der luner, og vi kvitterede som tak med en kongelig rotur senere på dagen.

Vi havde fået husly på et loft af en gæstfri købmand på havnen. Vinden var ikke gunstig, og det var stort set umuligt at komme derfra. Stik modvind var ikke lige det, vi kunne bruge, når vi skulle krydse Nordsøen. Sådan har vikingerne også haft det. Lange perioder hvor de har ventet på god vind. Vi havde svært ved at acceptere det, og kun-

ne ikke helt sige farvel til datoer, uger og faste aftaler. Tiden var lang, men der blev sovet, læst bøger, strikket, spillet spil, gået ture, lavet blåbærtærter, fanget makreller og skrevet lange breve hjem. Den daglige gåtur til Sparkøbmanden og Tanken blev mere og mere kedelig, og endelig kom beslutningen om at forsøge at krydse op langs kysten for at opnå en bedre position, når vi lige skulle smutte over Nordsøen til Orkneyøerne som skulle være næste stop.

På vej mod Egersund var der problemer med roret for første gang. Det blev kvikt repareret, men vi kunne se hvor hurtigt en alvorlig situation kunne opstå. At sejle et vikingeskib kræver god fysik og psyke. Besætningen på 61 mand har mindre plads pr. mand end en burhøne, og det er ofte tunge løft i nogle ganske umulige arbejdsstillinger. Der er ikke plads til privatliv, den bedste måde at få lidt fornemmelse af at være alene på, er at kigge ud over havet og så tænke på noget rart. Et vikingeskib er en ikke helt ufarlig arbejdsplads, og som sygeplejerske kan man se potentielle faresituationer lure hele tiden. Tovværket slår hårdt, når det kommer flyvende igennem luften. På Havhingsten findes ingen kahyt. Der soves på dørken eller på nogle årer, der er lagt ud i den ene side af skibet. Hårdt, koldt og konstant bliver man forstyrret i sin søvn, ikke mindst af kulden som kommer snigende som en ubuden gæst, når man lige har fået lagt sig. Jeg tror ikke, jeg sov overhovedet, men jeg brugte nok samlet 30 timer på at prøve på at sove. Svært med to sæt uldundertøj, militæruldbukser, en islændertrøje, et regnsæt og store støvler - det er som om det altid kløer på ryggen eller den ene fod sover. Kun de funklende stjernebil-

leder som indimellem kom frem på himlen holdt humøret oppe. Vikingernes fantastiske søkort lyste på os, som om intet var hændt i mange år.

Endelig en aften var vejrudsigten gunstig for os. Vi roede ud fra Egersund og lå parat til at fange vinden. Men der var ingen vind - og der kom ingen vind. Og slet ikke den østenvind vi var blevet lovet, men derimod et hidsigt lavtryk var på vej og endnu mere ugunstig vind. Der blev taget en tung beslutning: Vi skulle slæbes over Nordsøen for at komme væk fra lavtrykket og udsigten til adskillige dage yderlige ved den norske kyst. Stemningen om bord var helt i bund. Ledighed er roden til alt ondt - også på et vikingeskib. En flok vikinger har brug for at sejle - ikke at blive slæbt. Men der var ingen vej udenom. Alt var tænkt igennem og så måtte vi glæde os over, at vi til gengæld kom til at sejle i Irske Hav, som på mange måder er så interessant og anderledes. Regnen fulgte os, som en trofast følgesvend. Henrik havde digtet et vers til sin regndans: »Vi sejler kun i regn, vi sejler kun i regn, vi sejler kun i regn og så i modvind...«, så smilene kom dog frem trods alt.

Olieboreplatforme med deres små samfund dukkede op i tågen som i en science fiktionfilm. De så lidt uhyggelige ud, og vi var så små i forhold til deres store forsyningskibe. Delfinerne fulgte os trofast, og så bare så søde ud.

Pludselig kom vinden, og vi kunne jublende sætte sejlet og suse af sted med ganske pæn fart. Mågernes skrig fortalte os, at der snart var land i sigte. Vi ankom til Orkneyøerne sent om natten i tåge, gennemkolde og våde efter de mange timer på søen. Regnen skræmte imidlertid ikke alle de gæstfrie

mennesker, som havde ventet på os og tændt for varmen i sejlklubben, hvor vi kunne sove tørt og varmt de næste par dage.

Orkneyøerne er fyldt med historiske fortidsminder. Overalt kan man gå i vikingernes fodspor, og befolkningen er stolte og bevidste om deres forfædre. Der blev spillet op til dans i sejlklubben om aftenen, og her fik jeg for første gang danset til tonerne fra sækkepiber. Det var jeg ikke særlig god til, det var svært at finde de rigtige rytmer i store støvler og med et par sorte Guinness i blodet.

Om bord på Havhingsten har vi to dygtige hovmestre, som har ansvaret for vores forplejning. Det er en stor opgave at lave mad til 65 sultne vikinger på 2 gasblus i regnvejrs og høje bølger. Næsten umuligt, men det lykkedes med tålmodighed, vilje og fantasi. Der findes jo intet samtalekøkken med indlagt vand og lys og vores køkkenskabe er et hul under dørken. Morgenmaden består af havregrød med en god smørklat og masser af sukker. Frokosten indtages i det rum man tilhører, og alle har et par kasser med den mest nødvendige proviant, så der hurtigt kan trylles leverpostej, makrel og rugbrød frem. Aftensmaden var for det meste varm, ingen små portioner og der blev altid spist op. Vand opbevares i fem liters plastikdunke, som fyldes op hver gang vi er i havn. Der føres nøje regnskab med, hvor meget vi har om bord, da vandet også indgår som en del af ballasten. Måltiderne er som hjemme højdepunkterne på dagen. Sulten er enorm, når man sejler, fryser og arbejder hårdt fysisk, så det er kun søsygen, der kan få en til at sige nej tak til maden.

Søsyge, maveproblemer og forkølelse ramte enkelte på skibet, men

ikke i større omfang og besætningen blev ikke ramt af farlige epidemier undervejs!

»Har I toilet om bord?« er altid et af de spørgsmål, jeg bliver stillet, når jeg fortæller om turen med Havhingsten. Selvfølgelig har vi et toilet, endda et med en pragtfuld udsigt. Det er lidt svært at holde balancen i høj sø i det lille telt, som bliver spændt op omkring et bræt med en sort murerspand under, men man lærer at håndtere de mange lag tøj, så de er sikret mod røgvand og det, der er værre. Kun teltdugen adskiller det lille rum fra de 60 øvrige besætningsmedlemmer, så man kan vel egentlig godt sige, at vi har et samtalet toilet! Der vaskes hænder i havvand og håndsprit findes flere steder i skibet.

Farvel til Orkney og ud i det store Atlanterhav med alt, hvad det indebar. Skiftende strømretninger, store tidevandsforskelle, stejle klipper, langt imellem havne og ingen fjorde, hvor man kan gemme sig i dårligt vejr. Det var spændende og nok den del af turen, jeg frygtede mest. Men havet viste sig fra den gode side; det ene natursceneri efter det andet passerede os, og vi var selv en del af denne smukke scene. Et par hvaler prustede i baggrunden og gjorde det hele endnu mere fascinerende. Solen brød igennem og varmede vore kroppe, og farverne på land og vand skiftede farve. Det var som at være med i et eventyr. I Lochinverness i Skotland gik jeg for første gang en lang tur ind i landet. Det var godt at komme lidt væk fra de mange mennesker. Rart at være lidt alene med sine tanker. Naturen på disse kanter er berusende smuk; lyng, blomster, fantastiske udsigtspunkter, rislende bække der blev til store udløb i havet, og duften af det friske græs.

Savnet af familien og nyslået græs i sommerhaven derhjemme dukkede pludselig op nu, hvor stilheden og roen havde sænket sig. Der var tid til at filosofere lidt over livet, og hvad man egentlig gerne ville nå i den tid der er tilbage på kontoen. Isle of Skye, Inverie, Rahoy, Jura, og sidst men ikke mindst Islay. Som smukke perler på en snor besøgte vi alle disse dejlige steder. Overalt blev vi mødt af gæstfrihed og en enorm interesse. Vi var efterhånden alle godt trænede i at fortælle historien om Havhingsten, og Roskilde blev pludselig en by på verdenskortet, som gang på gang tonede frem i TV-udsendelser og aviser over hele kloden. Utroligt, men et faktum. Vores journalister fra BBC, DR og Politiken, som var om bord på skibet, gjorde deres fantastiske arbejde og bragte hele tiden historier, film og opdateringer om hvordan skib og besætning klarede sig. www.havhingsten.dk var under konstant bombardement, men klarede presset ved hjælp af dygtige folk, der næsten arbejdede i døgn drift, så de sidste nyheder hele tiden var tilgængelige.

På Islay boede vi på whiskydestilleriet Lagavullin. Det blev vores hjem en lille uges tid. Vi skulle lave en del test-sejladser i farvandet omkring Islay og hyggede os gevaldigt med de flinke folk på øen. Vores blå paradejakker havde en helt speciel effekt på alle som så os. De gav adgang til et lift uanset hvor på øen, man befandt sig. Selv blev jeg kørt hele øen rundt for at skaffe en speciel slags antibiotika, som et besætningsmedlem skulle bruge til en tandbyld. Der kom også et tilbud om at låne en lille privat svømmehal med ren luksus i form af bløde rene håndklæder, en bruser med varmt vand, diverse shampoo, cremer og en fin bade-

dragt. Jeg har forgæves gået med jakken i Roskilde!

Havhingsten blev for alvor sat på prøve på vej til Isle of Man. I løbet et ganske kort tid blæste det uventet op. Omkring 23 sekundmeter i vindstyrke og med en masse underlige strømsøer, som faretruende rislede langs rælingen og viste sine barske hvide tænder, efterfulgt af en helt speciel lyd, som var ret så uhyggelig. Igen problemer med roret, som havde løsnet sig. Sejlet blev nærmest smidt ned og i løbet af få sekunder lå skibet på tværs i søen. En faretruende placering for så smalt og langt et skib. Alle bar vandtætte redningsdragter - en ganske ubehagelig følelse, når lynlåsen trækkes helt sammen om halsen. Det føles nærmest som om den er tre numre for lille. Men nødvendigt, hvis vi skulle ende i baljen. Jeg kan huske, jeg nåede at tænke, at hvis vi kæntrer lige nu, ja, så mister vi skibet, og hvor mon vi driver hen? Underligt nok var jeg ikke bange, og alle tog det hele forholdsvis roligt og fattet. Roret blev repareret, og sejlet blev rebet. Og inden længe lagde vinden og de store bølger sig, og det hele så lidt mere normalt ud. Men Havhingsten levede op til sit navn, den var stærk og ikke sådan at få ned med nakken. Skønt skib at sejle med, og fantastisk hvad det kunne holde til. Det lyder måske mærkeligt, men jeg føler mig mere tryk på det skib end på Oslofærgen.

Nu var vi klar til at indtage Dublin, og vi vidste at alle sejl var sat i byen. Der var planlagt en velkomst, som på alle måder ville blive spændende og interessant. Allerede på første stop i Irland oplevede vi, hvor massiv interessen var for projektet. Biler holdt i lange køer for at komme ned til den lille havn Port Oriel og se skibet. Et par dage gik med at få

skibet rengjort, så det ville se pænt ud, når vi ankom. Det var en helt speciel fornemmelse: På den ene side var det lige før jeg havde nået mit mål, som blev sat for mange år siden. Jeg ville være med til at ro det skib ind i Dublin! På den anden side var det lidt trist, fordi jeg skulle sige farvel til alle de dejlige mennesker, der havde været med på turen. Jeg begyndte allerede at kunne mærke, hvor lettet jeg var over, at ingen var kommet alvorligt til skade på turen, og at de store medicinkister for det meste kun havde været åbnet for at finde plaster til vabler og småskrammer

Ankomsten til Dublin blev præcis som jeg havde drømt om. Storslået at sejle ind ad Liffey floden i strålende solskin med perfekt vind. Så hørte de os alligevel, vejrguderne! Tonerne fra de store skibe, som tudede i deres horn, gik lige ind i hjertet, og de første tilskuere var gået den lange vej ud på molerne for at tage imod. Jo længere ind ad floden vi kom, jo flere mennesker og Dannebrogssflag. Det var storslået, og selv når jeg sidder her flere år efter og skriver om det, kan jeg mærke, at jeg bliver rørt. Dublins kirkeklokker satte et smukt punktum for vores rejse.

I årene efter har turen med Havhingsten på mange måder ændret mit liv. Jeg kom i gang med at holde foredrag, skrive artikler og undervise.

Jeg blev rørt, da jeg så udstillingen »Viking« på Nationalmuseet i efteråret. Havhingstens sejl hang i loftet over cafeen. Nu sad jeg og nød en Cafe Latte under sejlet - uden at blive våd og søsyg, men med de mange minder i behold.

Mit lille barnebarn, Smilla, skal med tiden nok få nogle gode godnathistorier om vikingetiden!

Foto: Susanne Malmstrøm

VM RAID IN FRANCE - DANISH ADVENTURE TEAM

.....

Af Søren Visby Gravesen

Danmark var repræsenteret med hele 12 deltagere ved VM i Frankrig 2012 fordelt på 4 hold. Den internationalt mindst rutinerede af dem var Søren Visby Gravesen. Læs her om hans oplevelser med syv døgns adventure race.

»Vil du med til Frankrig og køre VM?«. Når én af ens holdkammerater ringer op og stiller sådan et spørgsmål, skal det hele lige trænge ind. Første indskydelse var: »Ja for helvede!«. Næste tanke: »Hvad indebærer det?« og tredje tanke: »Det har jeg da slet ikke trænet nok til!!«.

Men efter et par minutters samtale stod det klart, at min drøm om at være med i et 24 timers race lige pludselig ville blive opfyldt i langt højere grad, end jeg havde turdet håbe på - og måske med langt mere end jeg skulle have startet med! 20.000 positive højdemeter, 550 km og en max tid på 7 døgn!

Men med en overbevisende Johan, der forsikrede, at jeg havde det, der skulle til, var jeg lige pludselig en del af Danish Adventure Team! Johan havde jeg kørt med et par gange på mit nye hold Team AROS Multisport. Pernille kendte jeg også, da vi er vokset op på samme vej, og så var der sidstemanden Ja-

nus, som de andre kun kunne fortælle godt om.

At jeg var en del af VM-holdet var jeg ikke i tvivl om, men skulle lige have jobbet med på samme tankegang. Ikke det nemmeste med 14 dages vandre/klatre ferie i alperne i ugerne op til. Men overbevist blev de, og planlægningen kunne for alvor gå i gang. I hvert fald for mit vedkommende. De andre havde været i gang i længere tid, og jeg følte det derfor som et kæmpe stort privilegium, at jeg på denne måde bare kunne koble mig på og bare suge til mig af deres erfaringer. Helt sikkert en rigtig god måde at

Danish Adventure Team. Fra venstre Johan Thorup Nielsen, Søren Visby Gravesen, Pernille Mensberg og Janus Høhne.

blive introduceret til de lange løb på. Afgangsdatoen kunne hurtigt nok komme, og det lykkedes til sidst at få styr på alle stumper, pakket inden for vægtgrænsen og snige et hurtigt møde mellem Janus og mig ind i programmet inden afgang. De første dage gik med godkendelse af udstyr og lidt træning i diverse rebfærdigheder. Jeg blev udnævnt til rafting-ekspert for jeg havde på min ferie i alperne sejlet lidt i gum-mibåd på en kategori 2 flod, hvilket var mere end de andre kunne bryste sig af. Så dermed måtte jeg se, om jeg kunne gøre noget mod den kategori 4 flod, der ventede os! Ellers var det rolige dage, hvor der også blev tid til at slappe af, lufte benene på MTB i bjergene og få købt forsyninger. Indkøbet var jo noget i sig selv. »Gå ind og find alt det du kan lide - du får brug for det senere, når appetitten er væk!«, sådan lød rådet, og jeg gik nærmest amok i boller, kager, slik osv. Senere skulle det vise sig, at denne kombination manglede mere normal mad. Så jeg måtte sukkende se til, når de andre konsumerede ostehaps, pølser og andre ting uden så meget sukker og prøve at tigge mig til en bid. Inden løbet for alvor blev skudt i gang, havde vi om fredagen en lille prolog i form af et o-løb for at lægge startrækkefølgen fast. Egentlig fuldstændig uden betydning, for de 30 sekunders mellemrum vi blev sendt af sted med senere, kunne sagtens hentes eller smides tifoldigt i løbet af de næste mange dage.

Men folk gik virkelig til den, og kort efter startskuddet var hele feltet ved at løbe en stakkels deltager ned, der desperat prøvede at finde sin tabte sko. Mine undskyldende tanker går også til de arme stakler, der var blevet sat ud på ruten med

posterne, som vi skulle indlæse vores brik i. Gæt selv, hvordan det går, når 20-30 mand på én gang vil ind og registrere deres brik! Ikke noget kønt syn, og specielt ved én post, hvor der lå en kæmpe bunke af racere oven på hjælperen. Jeg fik faktisk ondt af ham, men jeg var jo også med i løbet, så jeg måtte ind i mængden. Havde opdaget en bænk bag gruppen af kæmpende mennesker, og herfra kunne jeg dykke ned, gribe hans hånd og få klippet - og af sted gik det videre! Med sved på panden og i høj fart kom vi faktisk nogenlunde hæderligt i mål, og vurderede os selv til en placering omkring 25 ud af 70. Senere viste det sig dog, at vi manglede en post og fik derfor straf for dette. Da løbet skulle til at starte lagde vi hårdt

ud med at lægge os i front af feltet. Godt nok et felt som inden starten skulle transportere sig op i højderne i en times tid for at komme til startområdet, men det var også mere princippet. Vi tog det stille og roligt og ankom som nogen af de sidste. Ingen grund til at presse på her. Løbet gik i gang og holdene blev færre og færre i startområdet for hvert 30. sekund, hvor der blev sendt ét af sted. Vi blev udstyret med GPS-sender, så vi kunne følges på nettet, og fik tilpasset stavene, og lige pludselig stod jeg ved stregen til mit livs store drøm og en stor mundfuld ventende forude. Med klappende tilskuere omkring os blev vi sendt af sted på et trek op i højderne, og på vejen fik vi lige en bunke kort med.

Første etape var blevet lavet lidt om på grund af en vejrudsigt som lo-vede dårligt vejr i bjergene, og vi skulle derfor »bare« op i 3300 meters højde og ned igen. En tur hvor vi bl.a. fik luftet vores steigeisen og klatrereb for at sikre hinanden, hvis vi skulle falde ned i en spalte. Vi var af sted, og sammen med solen steg vi op ad bjerget i et moderat tempo - ikke noget med at presse på.

Det betød også, at der var flere hold som overhalede os, men vi havde lagt en taktik om at holde lidt igen, for der ventede jo som sagt mange timer forude. Vi fik stemplet på toppen og efter et kort kig på, hvad udsigten bød på, var vi på vej ned igen. Tilbage i startområdet skiftede vi til cykler som skulle transportere os over til næste trekking-etape. En etape som kom i spil på grund af vejrforholdene i bjergene. På denne tur blev jeg faktisk ramt og følte jeg manglede noget at skyde med. Det endte med at jeg kom på slæb af Janus, da han var godt kørende. Tror det var en blanding af varme og måske manglende energioptag, og så det psykiske i hvad der ventede forude.

6 dage! Det kan man ikke få hovedet til at forstå, og jeg skulle nok lige have styr på tankerne og sat mig selv i det rigtige mindset. Selve turen kommer som flashback, og jeg husker en meget lang opstigning, hvor landskabet ændrer sig konstant, og vidderne betager en. Med høje bjerge og flot natur kunne man kun komme i godt humør!

Men med mørket kom også de første problemer. På en bjergkam valgte vi den forkerte slugt og brugte en del tid på at finde posten. Vi var ellers startet op på at synge og hyggede os vældigt, men

det måtte lige sættes på pause, så vi kunne spore os ind på kortet igen. Dette første trek bød også på første overnatning. Overnatning er måske et stort ord, for det var knap en powernap! 13 min. er lige en smule mindre end jeg plejer at sove, og selvom jeg har et godt sovehjerte, kunne jeg knap nå at finde mig til rette imellem granerne, før end vi skulle op igen og videre.

Som sagt er det svært at holde styr på tiden over så lang tid. Inden kunne man ikke forestille sig, hvor lang tid 7 dage er, og bagefter kan man ikke helt fatte, at man har været i gang så længe.

Derfor er det svært at samle noget i kronologisk rækkefølge. Men med mere overskud i løbet husker jeg, at vi med hjælp fra en lille rebstige bl.a. skulle op gennem et vandfald, hvilket var ved at udvikle sig til en slåskamp på grund af at der på den ene af de to stiger, der kunne benyttes, hang en kvindelig deltager, som næsten var løbet tør for kræfter, og kæmpede en kamp for at komme op. Og det gjorde det særdeles svært at komme op for de tre andre, når hun dinglede frem og tilbage og næsten skiftede stige på vejen. Man kunne kun se til og ikke gøre andet end se på hvordan de fik kæmpet sig op til toppen igennem det kolde vand, som væltede ned. Jeg fik som sidste mand heldigvis en lidt nemmere tur, da jeg var eneste mand på stigerne og smuttede hurtigt op i solen, så den kunne begynde at tørre tøjet igen. En fed oplevelse var også at møde floden, som skulle blive vores følgesvend for en del timer, og så begynde at bevæge sig langs denne ved hjælp af via ferrata. Efter et kortere trek mødte vi så den udfordring, som jeg jo var »eksperten« i: riverrafting. Efter tre timers padlen

i brusende vand var vi måske ikke eksperter, men stilen blev bedre og bedre. Den grundlæggende taktik om et lavt tyngdepunkt fungerede, og vi tippede ikke rundt. Stilmæssigt giver det nok ikke mange point at komme baglæns ned gennem et strømfald, men vi havde det sjovt. Eneste problem var at få indtaget nok energi. Da vandet langt om længe blev roligt skulle vi ud af båden, op over et bjerg og ned i kajakkerne. Her kunne vi for første gang begynde at mærke cut off tidernes pres. Det betød at Pernille blev prioriteret højest, da hun havde det skidt, og vi fik hende ud af våddragten og gjort klar til trekket. Vi andre blev i våddragterne og skyndte os af sted. Med tid tilovers sad vi pludselig i det våde og kolde vand igen og padlede af sted i vores 2 personers sit-on-top kajakker.

Det var mindst lige så vildt som riverraftingen, for man forsvandt nærmest i nogle strømfald og var lige ved at blive kastet ud af kajakken. Lige ved og næsten kunne Pernille og Johan desværre ikke nøjes med, og det krævede en del kamp og hjælp fra en flink official, for at få de to på floden igen. Vi kæmpede igen mod tiden, da vi ikke måtte være på vandet efter kl. 20, og det klare mål var derfor at nå til etapens ende, så vi kunne få vores tvungne hvil sammen med vores tønder og ekstra udstyr i skifte-zonen. Det hele blev dog ikke gjort nemmere af, at Janus og jeg hen mod slutningen næsten ikke kunne styre vores kajakker. Forklaringen skulle vise sig at være meget naturlig, for manøvre dygtigheden bliver ikke bedre med en flænge på længde med en tennisbold, og en båd der suger vand bedre end en svamp!

Det lykkedes kun lige på slaget at

ramme skiftezone, men glæden blev hurtigt skiftet ud med forvirring, for vores anden båd, som var sejlet lidt i forvejen, var der ikke! De var sejlet for langt, da de ikke havde set flaget der indikerede mål på etappen. Langt om længe fik vi dog slået teltene op og kunne hoppe i poserne med varm mad i maverne og et vækkeur, som først ville ringe 3 timer senere.

Der er langt fra Hammer Bakker i Nordjylland og til bjergene i Frankrig, det kom ikke som nogen overraskelse, men at skulle tage vilde nedkørsler i mørke var en udfordring! Her forsvandt al træthed for en stund, for det krævede fuld koncentration. Jeg er sikker på, at vi på vores vej ned ad et bjerg, kom ud på et downhill område. For man kunne fint følge en sti et stykke tid, hvorefter den få meter fremme forsvandt i en drøbende skrænt. Så der blev råbt højt, og især Pernille blev utryk, idet hendes pandelampe valgte at sætte ud. Ikke lige frem det man har brug for på det tidspunkt.

Men om det gik op eller ned nød jeg mine timer på cyklen. Det er min klare favoritdisciplin, og jeg kommer næsten altid ovenpå, når jeg sætter mig i sadlen. En kæmpe oplevelse var også at tage 1500 højdemeter i en opstigning - jeg nød det til fulde. Løbet bød også på andre discipliner, som jeg på andre ferier har stået og drømt over, når jeg har læst opslag på turistkontoret. At bevæge sig ned gennem en flod iført våddragt og klatresele var en vild oplevelse. Følge kløften, sno sig nedad og forcere vandfald ved at rappelle ned gennem dem var virkelig betagende. Efter et par timer med konstante ture i det kolde vand, blev det også en kold oplevelse, men stadig det hele værd.

Og det bedste var næsten, hvad der ventede for enden. Her skulle vi op på bjergskrånningen og bevæge os rundt indtil vi mødte nye søde og imødekommne hjælpere.

Nu stod den på rappelling, to og to og første stykke bød på ca. 45 m lige ned. Vi fik heldigvis masser af hjælp til at få os koblet rigtig på rebet, og af sted gik det med en smule sommerfugle i maven, da jeg ikke har gjort ret meget i så lange rappellinger før. Efter første tur skulle det dog vise sig at blive meget bedre. Guiden som kobled os på det sidste reb gjorde opmærksom på at rebet kunne være en smule tungt, for der var altså 90 m til vi fik fast grund under fødderne igen! Og da jeg først hang i rebet og drejede stille rundt om mig selv, prøvede jeg virkelig at minde mig selv om at nyde denne udsigt, der mødte mig. En kæmpe kløft splittede bjerget ad, og i bunden snoede en ny flod sig af sted - en flod som skulle blive vores rejsemakker de næste mange timer. Først var der et par timers transport til fods indtil vi igen mødte de kære kajakker, og herefter ventede kongeeetappen i kajak. 55 km bølgende og våde kilometer ned gennem utallige strømfald. Idet vi på denne flod måtte sejle om natten, troede vi, at den ville være rimelig nem. Det var dog ikke stille vand som på Gudenåen, der mødte os, hvilket også betød at vi fik flere ture i det våde element. Det hang helt sikkert også sammen med, at vi var trætte, kolde og godt brugte. For Pernille og mig var det specielt svært at holde varmen fremme i stævnen. Vandet væltede konstant ind over os, og specielt Pernille havde svært ved at holde varmen. Hun var på andet døgn blevet ramt af sygdom og kæmpede derfor en ekstra kamp for at blive

i løbet. En sej kamp som dog ved hjælp af stædighed, vilje og en god holdånd blev vundet. Da mørket begyndte at falde på, kunne Johan melde at hanovre ved ham havde en vibrerende kajak, da Pernille rystede kraftigt af kulde på trods af, at hun var i våddragt og pakket ind i alle de poser vi havde. Et eller andet skulle der ske, og her skar Johan igennem, og målet blev at finde et varmt sted, vi kunne overnatte. Jeg kunne have taget til takke med en opvarmet garage, men efter en del søgen og hjælp fra lokale endte vi på et lille hotel. Det var ren luksus efter de mange timers race, der lå bag os, og da vores hotel-mutter opfyldte vores ønske om lidt mad med et bord fyldt med lækre ting, var vi jo næsten i himmelen. Det var virkelig en god investering og gjorde at vi dagen efter kunne fortsætte med højt humør og fornyet energi.

Denne lange pause viste sig dog at blive dyr, for selvom vi fik kæmpet os til ende på kajaketappen, force-ret en tætbevokset bjergskrænt og fandt vej op gennem en smuk kløft og egentlig nåede til sidste MTB etape med 1½ time til cut-off, blev vi alligevel stoppet her. Der var andre hold der havde brugt for lang tid på denne etape, og vi måtte derfor ikke køre af sted. Jeg var tosset! Og meget skuffet. Vi havde netop fået pakket vores cykler ud af transportkasserne, samlet dem og var klar til at give den en over nakken imod mål - men sådan skulle det ikke være.

Jeg er stadig sikker på, at vi godt kunne have nået det, og at de som havde taget lidt ekstra tid om etappen, var hold som havde sovet undervejs, og vi var efter omstændighederne rimelig friske. Der var

dog ikke noget at gøre, og vi måtte modvilligt sætte os i biler for at blive kørt ind nær Nice, hvor vi skulle overnatte på en bjergside med udsigt over bugten ind til Monaco. Et smukt syn som jeg havde svært ved at nyde på grund af den skuffelse, det var at afslutte det lange løb på denne måde. Vi følte alle, at løbet var slut her, selvom der næste morgen ventede os et kort o-løb og en kajaktur ind til mål.

Idet vi først kom i mål lørdag formiddag, var der ikke megen tid tilovers. Tingene skulle pakkes, således at vi var klar til afgang søndag morgen, og aftenen gik med afslutningsfest, som bød på mad og præmieoverrækkelse. Fest lyder jo som noget, der kunne give ondt i hovedet næste dag, men vi var alle godt smadrede, og tankerne gik mest mod at komme tilbage til gymnastiksalen og finde posen. Da vi kom i mål havde jeg det overraskende godt og følte slet ikke, at jeg kunne få kroppen til at forstå, at det nu var ovre. Var lige før jeg

havde været frisk på en løbetur, hvis der var en der havde spurgt. Denne tilstand ændrede sig time for time efterhånden, som jeg nærmede mig mit hjem i Aalborg. Og i lufthavnen hvor jeg ventede på min bagage, var jeg blevet rigtig skidt. Dog ventede en dejlig overraskelse da mine forældre tog imod mig for at fragte mig det sidste stykke hjem.

I bagagerummet var både to slags kager, lækker aftensmad og min yndlings dessert, men lige meget hjalp det, og ved aftenstid satte jeg mig ved toiletkummen og tømte maven i stedet for at indtage den lækre mad.

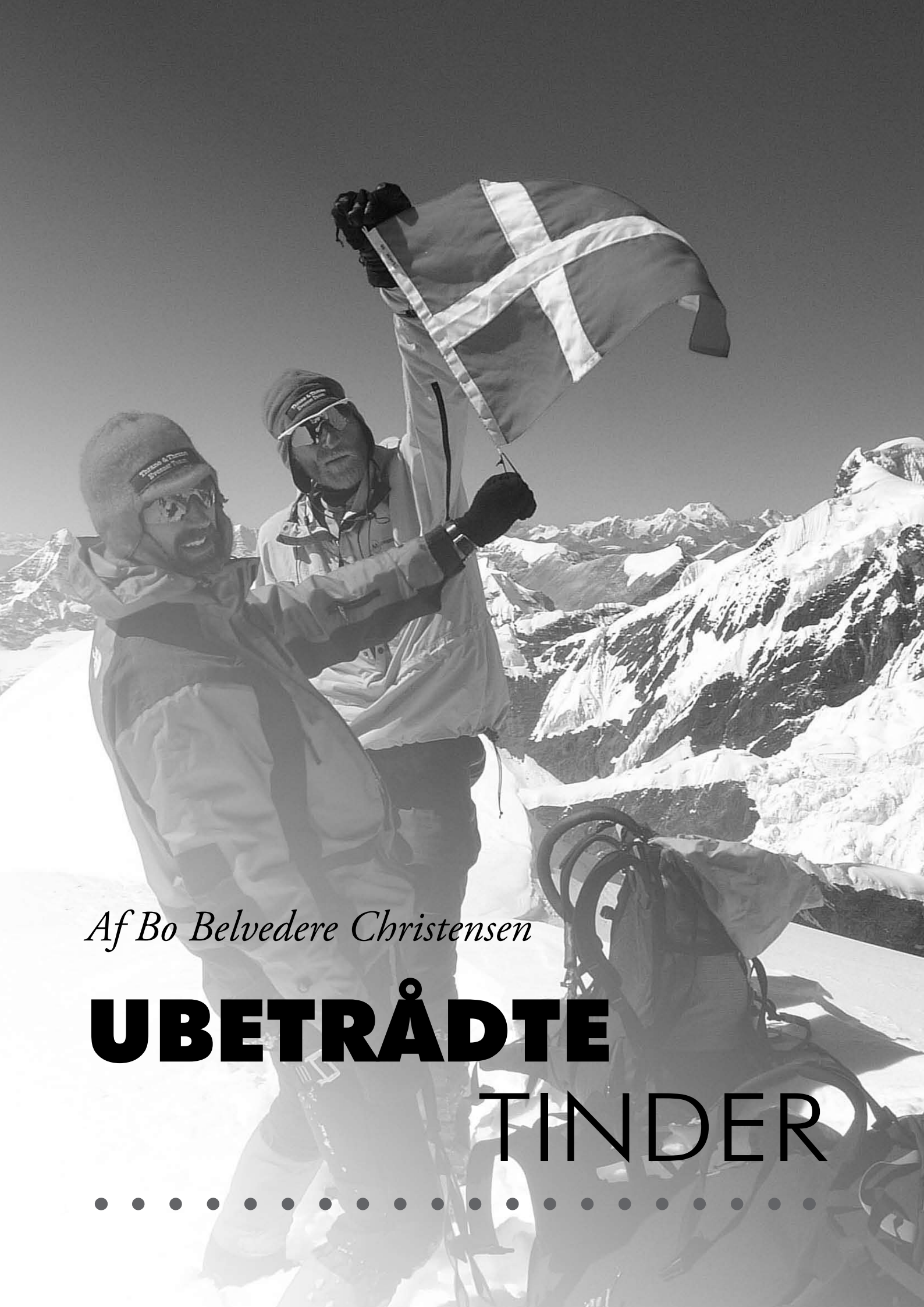
Den kommende uge kan næsten beskrives med to ord, gå på arbejde og sove (og så utallige toiletbesøg). Min krop slog for alvor ud og med influenzalignende symptomer kæmpede jeg mig igennem en arbejdsuge. Der gik næsten tre uger før min mave var ovenpå igen, og jeg begyndte at føle mig ovenpå. Det var dog det hele værd, og jeg

er dybt taknemmelig for, at jeg fik muligheden for at få denne oplevelse.

Vi blev nr. 30 ud af 75 hold, selvom vi ikke kørte efter klassement, så det var jo egentlig flot. Dog er det stadig naturoplevelsen, som har sat det kraftigste aftryk i mig. Man kunne virkelig mærke, hvordan der var blevet tænkt over, hvordan vi kom til at se noget af den smukkeste natur i Sydfrankrig. Ligeledes synes jeg også, at denne tur viser, hvor meget man kan i et godt teamwork. Vi hjalp hinanden på skift i vores forskellige kriser, og sammen klarede vi de strabadser, som ved startstregen nærmest ikke var til at fatte. Til dem der spørger, om jeg vil gøre det igen, er svaret et klart: JA!

Artiklen er tidligere bragt i bladet »Adventureaceren« nr 1, 2013.

A black and white photograph of two mountaineers on a snowy mountain peak. The man in the foreground is wearing a dark jacket, a beanie, and sunglasses, and is holding a large Danish flag. The man behind him is also wearing a beanie and sunglasses. They are standing on a snowy ridge with jagged, snow-covered mountains in the background. A backpack is visible on the snow in the lower right.

Af Bo Belvedere Christensen

UBETRÅDTE TINDER

.....

Fascination ved det ukendte

Gletsjeren foran mig går opad i nogle store bølger, der afslører, at der nedenunder den måske meter-tykk sne gemmer sig et mindre isfald med store spalter. Vi er på vej op ad en gletsjer nedenfor bjerget Pandra, ca. 6.800 meter, og vi har ingen anelse om, hvad der ligger foran os, hvad der ligger efter det næste sving på gletsjeren, om bjergvæggen foran os overhovedet har en svaghed. Området er generelt ubetrådt og ukendt. Bjergene er ubestegne og vejen ind til dem er ubeskrevet, kortene over området er endda ikke enige om beliggenheden af bjerge, rygge og dale. Men det er præcis det ukendte, som har lokket os herud. Og selvfølgelig også tiltrukket af tanken om at have det for os selv ovenpå tidligere ekspeditioners ophold i basislejligheder med flere hundrede mennesker. Pandra har vi fundet på et få centimeter stort billede på internettet. Vi forsøgte at blæse billedet op, men kunne ikke få mere information ud af det end at Pandra så ud til at være en interessant top at forsøge førstebestigningen af.

Hvem er vi?

Allan Christensen, som jeg klatrede med første gang i 2000 på Everest, og jeg har følgeskab af endnu en klatrer, Jan Mathorne, som jeg har klatret med på ekspeditioner i Hi-

malaya siden 1988. Jan og jeg har sammen nået toppen af to af verdens over 8000 meter høje bjerge, Broad Peak og Gasherbrum I, begge beliggende i Himalaya. Og vi har begge været på toppen af Ama Dablam lang tid før kommercielle ekspeditioner lagde »gelænder« af reb hele vejen op ad bjerget. Vi nåede blot ikke samtidigt til tops af Ama Dablam. Til gengæld har vi vendt om sammen et par gange, hvilket vi har lært mindst lige så meget af, som når vi har nået toppen. Sommetider har det været rigtig tæt på toppen, som da vi i en begyndende snestorm returnerede kun 200 højdemeter fra toppen af Dhaulagiri. Vi ville have været de første danskere til at nå toppen af et over 8000 meter højt bjerg, men ville sandsynligvis også have fået forfrysninger. Og sådan har vores prioritering altid været; det vigtigste er at komme velbeholden ned igen, bjerget er der jo også til næste år.

Det her er nyt!

Men det er nyt for os at være på vej til toppen af et ubetrådt bjerg. Det er en fantastisk fornemmelse af eventyr. Så stærk at vi nogle gange om morgenen giver hinanden hånden og siger, »Dr. Livingstone I presume.« Vi føler os virkelig som opdagelsesrejsende, en fantastisk mulighed at have fået i en verden,

som ellers er så velbeskrevet, at man næsten ikke kan finde et hjørne at stå og tisse ubemærket uden at nogen følger med på satellit.

En anden væsentlig forskel til vores tidligere ekspeditioner er det økonomiske omfang af turen. Hvor mange tidligere ekspeditioner har været meget kostbare projekter, som der skulle findes sponsorstøtte til, kan ekspeditionen til disse knap så høje bjerge gøres for et sted i nærheden af 150.000 kroner for 4 personer. Det har sparet os for sponsorsøgning og en masse marketingarbejde før ekspeditionen. Vi betaler den simpelthen ud af Dansk Himalaya Selskabs kasse, penge tjent bl.a. ved at holde foredrag om vore mange tidligere ekspeditioner i Himalaya.

Fejlslagent forsøg

Omkring 10 dage efter ankomsten til Nepal nåede vi vores basecamp ved Lhonak i den østlige del af landet. Vi måtte på grund af områdets ukortlagte karakter bruge en del tid på rekognoscering, inden vi gik i gang med det første bjerg, nabobjerget til det eneste bestegne bjerg i området. Legendariske Chris Bonington har været her for en del år siden og besteg et enkelt bjerg i udkanten af det ubetrådte bjergområde. Men vores forsøg på Danga II, som Bonington benævnte vores første bjerg og som i virkeligheden viste sig at hedde Timjung, går ikke helt glat. Først bruger vi lidt tid på i det hele taget at komme ind til det, kortet over området er fejlagtigt, og dernæst ender vi oppe på en ustabil snekam med overhængende iskager til begge sider. Det hele ser meget farligt ud, og vi beslutter at opgive forsøget.

Pandra

Efter en hård og lang tur tilbage

Fakta om bjergene:

Pandra, 6673 meter, første bestigning d. 16/10 ved Allan, Jan og Bo, sværhedsgrad TD i is og sne af primært god kvalitet. Rute via østgletsjer, couloir herfra til sydvæggen som blev fulgt til topplateau nedenfor topvæggen, over denne og bergsschrund til toppen.

Danga, 6238 meter, første bestigning d. 20/10 ved Allan, Jan og Bo, sværhedsgrad D i is og lidt klippe primært af god kvalitet. Rute via gletscher fra syd, over sydøst isfald til gletsjerplateau, kort stykke gennem klippecouloir og videre ad snerampe til nyt sneplateau, videre ad snecouloir og ud til klippekam som fulgtes til kort topvæg, der ledte til den skarpe topkam.

til basecamp trænger vi gevaldigt til nogle dages hvile, inden eventyrlysten igen får overtaget, og vi igen må af sted. Vi har god tid til at diskutere, hvad vi så har lyst til. Fra vores fortop fik vi et godt kig på Pandra, der ser meget interessant ud og fra basecamp kigger vi hele tiden på toppen af den smukke pyramide. Det skal være næste mål, men hvordan kommer vi ind til den?

Vi kigger på kort og bliver enige om, at det helst skal være ruten fra syd, vi skal ind til. Der er chancen for, at sneen har været smeltet ind imellem størst. Det giver bedre muligheder for ordentlige sneforhold i forhold til øst og især nordskråninger, hvor sneen, som vi oplevede det på den første tur, kan være meget usammenhængende. Det vil sige, at det er den væg eller kam, som vi kigger på fra basecamp, vi håber at kunne nå toppen via. Men vi kan jo ikke se, hvad der er ne-

denfor, det er skjult af bjergvæggen mellem os og Pandra. Den skjuler samtidigt vejen ind til Pandra. Er der en gletsjer som starter på østsiden af Pandra og går rundt om den til sydsiden, sådan som kortet svagt indikerer det? Der er ikke andet for end at gå derind for at finde ud af det.

Lang tur ind

På kortet ser det ud som om vi skal følge den gamle munkesti ind mod nord til et sted, hvor dalen drejer mod vest. Her skal vi så følge den sydlige side af gletsjeren i dalen ind til den mindre gletscher, vi håber på, fører op til vores formodede rute på bjerget. Hvis ikke der er en vej ind her, må vi rundt om Pandra og kigge fra nord.

Den første eftermiddag går vi op til knækket i dalen, hvor vi lægger et telt. Det meste af vejen her er der spor efter mennesker før os, men alle spor ender her. Teltet vil vi ef-

terlade ved knækket i håbet om, at kunne finde nogle fornuftige steder at bivuakere længere inde mod Pandra.

Næste morgen starter vi så op langs gletscheren med rygsækkene fyldt med mad til tre dage, klatregrej, soveposer og bivuaksække. Det er desværre længe siden, det har været en aktiv gletscher, så den er fuldkommen dækket af grus, sten og store blokke. Og som isen nedenunder dækket smelter, bliver disse ustabile. Derfor er sådan en dødis altid et mareridt at bevæge sig på. Man kan ikke stole på, at blokkene ligger fast og alle de mindre sten og gruset skrider konstant under vores vægt. Gennem blokmarkerne med sten, så store som biler, klatrer vi nærmest fra sten til sten med vores tunge rygsække. Det tager rigtig lang tid at komme frem. Efter flere timers slid er vi stadig ikke længere, end at vi kan se stedet, hvor vi startede i morges ned over den løse morænevæg, et sted som jeg allerede gruer for at skulle op ad igen på tilbagevejen.

Stenbivuak

Efter en hård dag, hvor vejret desværre også har ændret sig, leder vi efter et sted at komme i læ for snefaldet. Tæt ved gletscheren, som kommer ned fra Pandra, finder vi to gigantisk store sten, der læner sig op ad hinanden og har dannet en lille halvhule mellem sig samtidig med, at der er en smal sprække ind under den ene af stenene. Vi kan lige få organiseret en liggeplads til to på den ene side og en snæver plads til én på den anden side.

Morgenen bringer ingen vejroplæring, men vi begiver os alligevel et stykke videre opad i tæt snefald. Et stykke op ad gletsjeren bliver det for meget, vi aner ikke, hvilken retning vi skal gå, og sigtbarheden

er under et rebs længde. En times venten bringer ingen bedring, og vi beslutter os for at returnere til basecamp for at afvente bedre vejrforhold.

Andet Pandra forsøg

Efter nogle dages hvil i basecamp vender vi tilbage til bivuakken med friske forsyninger. Den døde is tager ikke nær så lang tid som på vejen op sidst, vi er alligevel ved at vænne os til det. Vejret er under vores tur til bivuakken ikke blevet bedre. Det har sneet det meste af vejen, men da vi vågner den næste morgen er det hele ændret. Klar blå himmel, perfekt til at finde vejen videre frem og måske nå op til en bivuakplads forhåbentlig indenfor en dags klatring fra toppen af Pandra.

Vi skal igennem et gletsjerbrud med mange store spalter, som går på tværs af næsten hele isfaldet, og efter at have krydset næsten hele gletsjerens bredde lykkes det os at finde en vej igennem. Ovenfor isfaldet er et stort isplateau, som er omkranset af stejle klippevægge på alle sider undtagen hvor isfaldet går

ned. Vi bevæger os længere opad uden at kunne se nogen mulighed for at komme videre op fra dette bækken. Det ser ud som en død ende, indtil vi kommer rundt om et knæk på gletsjeren og ser en stejl couloir (snekorridor) helt oppe i hjørnet mod Pandra. Der må det være muligt at komme op, men det ser ikke ud som et sted, hvor vi klatrer op med hele vores bagage.

Brolæggerarbejde

I stedet finder vi et sted, hvor en kæmpe stor flad sten stikker ud af morænen med en lille hule under. Vi bakser alle tre på at få fjernet de største af stenene under den flade, derefter deler vi os. Allan tager op og rekognoscerer couloiren, mens Jan og jeg går i gang med at få en jævn brolægning ud af stenvirvaret, så vi kan få et behageligt sted at sove.

Couloiren

Mens vi bakser med stenene kan Jan og jeg følge Allans vej op ad couloiren. Det går meget langsomt i starten, så vi bliver helt bekymrede. Men derefter kommer der fart

på, dog med noget lavere tempo det sidste stykke, inden Allan forsvinder op over kammen. Vi glæder os allerede til at høre, hvordan det ser ud, men det bliver aldeles mørkt inden Allan er nede i den fine bivuak under stenen.

Nogle få timers søvn får vi os, inden det går løs ud i nattemørket mod snekorridoren. Vi klatrer hver for sig op ad den, starten er lidt svær med vandis ud over nogle klipper, men det er få meter over den bløde sne nedenfor, så risikoen ved et styrt er ikke stor. Derefter går det hurtigt opad, mens det bliver lyst. En overgang klatrer vi rundt som i en lyserød drøm, morgenlyset er fantastisk og det opleves helt specielt, når vi samtidig har følelsen af at være på vej mod succes.

På de sidste 20 meter af couloiren tager vi sikringsreb i brug. Stejlheden tiltager og isen er hård, men allerede tidligt om morgenen står vi oppe i passet og nyder en fantastisk udsigt bl.a. mod vest, hvor Makalu, Everest, Lhotse og andre af de 8000 meter høje bjerge lyser i morgensolen.

For at få lidt overblik går vi lidt op

ad kammen modsat, hvor vi skal videre. Vi kan ikke genkende de to tydelige kamme, som vi kunne se hjemme fra basecamp, så hvilken rute vælger vi? Lige ovenfor os er et stejlt klippeparti, som vi ikke har lyst til at forsøge. Vi er primært udrustet til og indstillet på isklating. Derfor traverserer vi mod venstre i tiltagende stejl is for at komme den vej rundt om klipperne. Allan er forrest en fuld reblængde foran mig, Jan er endnu en reblængde bag mig. Allan sætter sikringer med kortere og kortere mellemrum, hvilket fortæller mig, at det bliver sværere end vi umiddelbart havde forestillet os.

Allan forsvinder rundt om et hjørne og klatrer tilsyneladende lidt nedad. Han beder mig gå så lige op over, som det er muligt, når han har fundet et sted at sikre mig fra. Da jeg når stedet, hvor han gik ud til siden, beslutter jeg mig til at gå

lige op, selv om jeg kan se, der er et stykke lodret, glat klippe.

Allan fortæller mig, at han har fundet en sikringsplads, men at jeg skal komme forsigtigt. Det betyder, at han ikke føler sig helt tryk ved sikringerne. Så meget des værre, fordi jeg er ved at »dry tooles« op over klippevæggen, klatre klippen ved hjælp af isværktøjet. Spidsen af isøksen hooker jeg fast på en lille liste, trækker mig op i øksen og kommer helt op og stå ovenpå øksen. Da jeg får den ene steigeisen op på listen kan jeg akkurat med

Allan griner vi lettet over at være kommet over stykket nedenfor. Svømmestilen diskuteres, butterfly armtag kombineret med brystsvømnings bentag og så lige et par isøkser lagt på tværs i sneen. Jo det var bizart. Men lettelsen skyldes mindst lige så meget det syn, der møder os her. Kort ovenfor os kan vi se topplateauet, som ligger under den sidste lille, korte topvæg. Højdemåleren har altså snydt os, vi var meget højere end vi troede eller også er bjerget ikke så højt, som de meget fejlagtige kort angiver.

Topvæggen

Med Jan oppe hos os lægger vi rebet, det ser ikke ud til at være nødvendigt. Jeg sporer op gennem lidt tungere sne på det fladere stykke, men snart tager stejleheden til igen, og vi møder en bergsschrund, som vi må hjælpe hinanden over. Så er der bare topvæggen, med optimismen kogende fortsætter vi op over den perfekte is mod topkammen, som vi når få meter fra toppen. Det sidste stykke er direkte op ad kammen indtil det pludselig går nedad på den anden side.

Glæden vil ingen ende tage. Vi har slidt sådan i det. Først et fejlslagent forsøg, så af sted i dårligt vejr, der heldigvis ændrede sig, så vi var på pletten lige nu, hvor vejret bare er næsten perfekt, vindstille og relativt lunt. Vi kan nyde den velfortjente succes, førstebestigningen af Pandra. GPS målingen på toppen bekræfter, at det i hvert fald er Pandra vi er oppe på, men højden stemmer ikke helt overens med kortets.

Langt hjem

Vi tager en mere direkte vej ned over klipperne, men mørket når os, da vi abseiler ned i »morgen-couloiren« og det har været mørkt

længe, da vi ved

DANMARK RUNDT I KAJAK

Af Geir Haukursson

Ønsket om at se Danmark fra søsiden opstod på et job langs Jyllands vestkyst for år tilbage, hvor en skipper undrede sig over, at vi altid omtalte kysten som et sted, hvor landet ender. For dem der arbejder på havet er det lige modsat. Jeg fik lyst til at »ride den blå ko« som dem og se landet begynde.

»Det Rød-hvide bånd syntes som en god ramme for en tur rundt i øriget, men for mig var det primært en rejse og ikke et ræs. Heller ikke en »altid online« og »blog-hele-tiden-tur« - tværtimod! En Garmin GPS, lidt laminerede kort og oversigt over skydefelter og større havne var rigeligt med civilisationsindslag.

Lidt om det Rød-hvide bånd: Starten er ved Vidåslusen i Vadehavet vest for Højer. Man ror nordpå langs vestkysten indtil Grenen. Videre mod syd indtil Kattegat/Storebælt krydses til Sjælland. Nord om og med uret rundt om Sjælland indtil Storebælt igen kan krydses. Syd om Fyn indtil Lillebælt kan krydses. Grænseovergangen i bunden af Flensborg fjord ved Kollund skov. Turen afsluttes ved at lægge hånden på grænsesten nr. 1 på den danske side af grænsen. Turen skal foretages i kajak som en langtur. Det vil sige al udrustning inklusive proviant og kort skal medbringes af roeren selv. Det er naturligvis tilladt at købe ny proviant og tanke vand op undervejs. Skulle kajakken blive stjålet under turen, må en ny kajak dog anskaffes med hjælp udefra. Det samme gælder sikkerheds-

i maven. Jeg var af sted, og efter en times tid fandt kroppen rytmen sammen med kajakken, og turen ud mellem Rømø og Sylt var kranset af sovende sæler på begge sider af de lave banker, der dukker op ved lavvande. Det tog godt seks timer at nå sydspidsen af Fanø i havblik og solskin, men så vågnede Vesterhavet, og det blev en sej og våd omgang før jeg kunne ro gennem »Grådyb« og ind i Esbjerg havn. Fik lov til at overnatte i redningshuset og kunne nyde lyn og regn under fast tag.

Tidevandet ville være på min side fra kl. 9 næste dag, så jeg nød morgenen og en stille start. Ud gennem »Grådyb« og op langs Skallingen mod Blåvandshuk, der lod mig komme igennem med lidt rusk. Løb tør for energi ved Nymindesgab og trak i land. Op med telt og frem med kogegrejet med Vesterhavssolnedgang som dessert, og vind og bølgebrus som akkompagnement til søvnens komme efter en god dag.

Tog flere forgæves forsøg med brændingen. En lastet kajak er ikke så villig til at rulle måtte jeg sande, men af sted mod nord igen, hold kysten på højre hånd, så er der ikke mere navigation nødvendig. Hvide Sande om aftenen efter livtag med 1. 2. og 3. revle. Slusemesterens gode stærke kaffe og en følelse af at være godt i land. »Fisker Forum« sendte en journalist for at udspørge og fotografere ejeren af det sære fartøj, der lå på molen i søndre bassin. Var det mine 15 minutters berømmelse, så var det ikke så ringe endda. På vejen ud næste morgen råbte de fra

Foto: Geir Haukursson

sted Strand med Lucas som cyklede Nordsjælland rundt på singlespeed cykel - ak ja den ungdom! Rundede Kronborg om styrbord sammen med Birger, han vidste, hvordan man overlever færgerne ved Helsingør. Herefter videre mod Vedbæk og min gode ven og kollega Thorkild, som udsatte mig for tøjvask, cafeliv og anden storbyluksus, inden jeg fortsatte sydpå gennem København Havn med behørig respektfulde buk foran min gamle bådplads i Christianshavn. Vejret tilsmilede mig atter, og jeg tog Køge bugt i ét hug, og dagen efter stod jeg atter ud mod fagre Sydsjælland og bøgestrømmen.

Sommeren havde sat sig på landet, og turen langs Stevns hvide klinger og under bøgestrømmens broer til Oreby Skov efter Vordingborg, var en herlig zigzag mellem fartøjer af alle slags og alle nationer. Det var min længste dagsetape på 78 km. Så kom dage med regn, som den skal gøre på en dansk sommer. Jeg havde kun mødt den i korte byger indtil da. Nu blev den min følgesvend med utallige dråbers kamikaze mod vandet, der dæmpede vind, farver og lyde og åbnede et helt andet landskab for mig. Over Omø og igen tagfat med supertankere i Storebælt inden nordspidsen

af Langeland viste mig vej til Fynsland. Jeg var nu i eget rofarvand men nød stadig Skarø og Drejø. Tog en sidste lejr på sydspiden af Ærø med Als indenfor synsvidde, og en forståelse af at rejsen var næsten omme. Næste dag gik gennem en vindstille Flensborg Fjord med utallige vandflyvere om ørerne. Ved grænsesten nr. 1 ventede min gode ven og fotograf Bent Medvind, de sidste billeder blev taget, kæresten kom med bilen og sammen kørte vi hjem til hverdagen efter en stor-

artet tur rundt om dette lille land med den store kystlinje.

29 dage tog de 1139 km med 5 »overliggertage« på grund af dårligt vejr. Et dagsgennemsnit på 47 km. Udgifterne var beskedne: et par rohandsker, tre campingovernatninger og mad. Jeg udviklede en »isme« for yoghurt med Peach Melba-smag ved landgang om aftenen (begynder at forstå hvorfor Robinson Crusoe længtes så meget efter ost). På Omø købte jeg al yoghurt på øen, hele 2 liter!

Jeg rejste så let som muligt, godt 40 kg grej samt reservepajak. Langs vestkysten 10 liter ekstra ferskvand, da det kan være svært at finde. Skibsbiblioteket bestod af: »Moby Dick«, »Robinson Crusoe« og selvfølgelig »Den Gamle Mand og Havet«.

Du kan finde mere om »Det Rød Hvide Bånd« på www.havkajakroerne.dk, og du er velkommen til at kontakte mig på geir@fagfotografen.dk, hvis du vil vide mere. God tur derude. Hegedal og Grenå.

ANBEFALING AF FILM

Af Helle Harthimmer

Filmen ALL. I.CAN. fra 2011 har vundet flere internationale priser. Den blev blandt andet kåret som »Best film of the year« ved Danish Adventure Film Festival 2011. Det er en fascinerende og forrykt flot film om ultimativt freeride skiløb. Filmens visuelle udtryk er super detaljerede naturbilleder og storstilede panoramaer fra blandt andet Alaska, Chile, Marokko og Grønland. ALL.I.CAN er filmet over 2 år og følger nogle af verdens bedste skiløbere på deres udforskning af 6 kontinenters sneklædte tinder. ALL.I.CAN er spektakulær, tankevækkende og italesætter vores globale klima- og miljøproblemer. Derudover er det herligt forløsende at se voksne marokkanske mænd kælke, og en 75-årig kvinde hylde puddersne og det daglige freeride skiløb!

ALL.I.CAN samt efterfølgeren »Into the mind« (2013) er fra det amerikanske filmselskab »Sherpas Cinema«. www.sherpascinema.com. Det er muligt at downloade begge film på iTunes, eller de kan streames via Netflix. Filmklip findes på YouTube, som små appetitvækkere. Se dem, men undgå ikke at få set hele filmen i sin fulde længde, hvis ikke man må eje dem.

EKSTREM PAKKEREJSE - PÅ TVÆRS AF INDLANDSISEN

Foto: Anne Marie Dahler

Af Anne Marie Dahler

I 2004-2005 arbejdede jeg i Grønlands Hjemmestyre (nu Selvstyre). Ligesom resten af familien nød jeg den grønlandske natur i al dens mangfoldighed. Om sommeren sejlede vi rundt i fjordsystemet omkring Nuuk, tog på vandreture og fiskede, og om vinteren stod vi på ski, både på alpinbakken ude ved lufthavnen og på langrendsløjperne i Nuussuaq. Jeg brugte svømmehallen Malik flittigt og spillede både vandpolo og kajakpolo med udsigt til fjord og fjeld, som bæres ind i svømmehallen af den smukke arkitektur. Jeg var bjergetaget af himlen, som

er så uendelig stor, af nordlyset og af vintersolen, som badede fjeld og fjord i de smukkeste pastelfarver. En dag fløj jeg til Østgrønland på tjenesterejste og der skete det: fra vinduet i den lille Dash 7 flyver, som skulle bringe os fra vest til øst i det klareste solskinsvejr, sad jeg med næsen trykket mod ruden og sommerfugle i maven og forelskede mig. I indlandsisen. Dens storhed, dens hvidhed, dens uudgrundelighed, dens råhed og dens skønhed. Den dag besluttede jeg mig for, at jeg ville krydse indlandsisen på ski. Jeg ville være dér. Dér midt på indlandsisen. På toppen af verden.

Drømmen ville ikke forlade mig og 4 -5 år senere tog jeg på vinterfjeldskurser to vintre i træk, for jeg havde ingen erfaring med lejrlev i vinterfjeld. Her mødte jeg nogle inspirerende og entusiastiske vinterfjeldsguides, som sidenhen blev mine veninder og turmakkere - på ski, i kajak, under vand osv. I julen 2011 tog jeg den endelige beslutning. Jeg ville krydse indlandsisen i foråret 2013. I det år ville min sidste hjemmeboende datter være på efterskole, så jeg ville have masser af tid til at træne, og jeg ville være af sted, mens hun var under efterskolens trygge vinger. Jeg havde gjort

op med mig selv, at jeg ikke ville kunne erhverve den nødvendige erfaring til selv at stå for en ekspedition og heller ikke ville kunne samle et hold selv. Der var ingen af mine venner/veninder, der var faldet på halen over idéen om en tur over indlandsisen. Den mulighed, der forelå for en vinterfjeldsnovice som mig, var at henvende mig til en erfaren guide, som arrangerer den slags ture, og så være med som 'deltager' på en slags pakkerejse.

Jeg kontaktede derfor Erik B. Jørgensen, tidligere Siriusmand, eventyrer og meget erfaren ekspeditionsleder. Han samlede i løbet af 2012 6 mænd og 3 kvinder (en af dem var mig) til en ekspedition, som løb af stablen i april og maj 2013. Erik havde før været guide på tre krydsninger af indlandsisen, og på en lang række andre ture. Vi - deltagerne - mødte hinanden til et formøde et halvt år før og en træningsweekend ca. tre måneder før afrejse. Flybilletter, tilladelser, forsikringer osv. lå også i trygge hænder hos Erik, så på mange måder var der jo tale om en pakkerejse, hvor det vi selv skulle sørge for, var personligt udstyr. Derudover skulle vi selvfølgelig møde op til turen i ordentlig træningsform, dvs. have trukket dæk og styrketrænet efter Eriks anvisninger det sidste lille års tid. Erik havde sendt træningsprogrammer og pakkelister til os ca. trekvart år før afrejse. Pulke, telte og brændere var fællesgrej, som Erik stod for. Det samme gjaldt navigationsudstyr og førstehjælpsgrej. Og maden, som der kan siges meget om - især den store mængde Matadormix, Rittersport, Digestive og Bastogne (ufl!) - var suverænt udvalgt og sammensat af Erik.

Før vi drog ind på indlandsisen tilbragte vi 4-5 dage sammen i en lille barak/vandrehjem øst for Kanger-

slussuaq, hvor vi trænede sammen, i at bruge brændere i teltene, gå på steigeisen, slå telte op og ned, uden at miste greb om dem, gå i reb og lave redninger. Herudover pakkede vi frysetørret mad i dagsrationer og gennemgik og fordelte fællesgrej. Gode dage hvor vi lærte hinanden bedre at kende, og gjorde os endelig klar til turen.

Vi havde en fantastisk tur med masser af udfordringer; sygdom, whiteouts, storme, dyb sne, dårligt føre og en masse andet. Sådan en tur er fysisk og mentalt udfordrende, og ens oplevelse af turen og dens udfordringer er vævet tæt sammen med de mennesker, man er sammen med, og den måde fællesskabet fungerer på. Vi kom i tidsnød og manglede brændstof og mad og afsluttede turen med at gå i 27 timer i træk - næsten 70 kilometer - på meget lidt vand og mad. Vi havde ikke noget valg - vi skulle ned fra isen, for vi ville ikke kunne klare endnu en overnatning og slet ikke endnu en storm uden brændstof og mad. Sammenholdet i vores gruppe af meget forskellige mennesker med meget forskellige forudsætninger og motiver for at være med på turen, var helt overvejende godt, og især tror jeg, vores dramatiske finale på turen, var med til at skabe en fælles historie om, at det her, det gjorde vi sammen - som en gruppe. En for alle og alle for en.

Fordelene ved at deltage i en 'pakkerejse', når det gælder ekstreme ture som denne, er uomtvistelige. Med hensyn til forberedelserne af turen er det en stor fordel, at en person som Erik, der både ved hvordan man ansøger om tilladelse, ved hvilke forsikringer man skal have, kan vurdere hvor megen tid, der skal sættes af til forberedelse og gennemførelse osv. tager sig af alt

papirarbejdet. Mht. grej og mad har Erik været på tur så mange gange, at han har erfaring med hvad der virker og ikke virker på sådan en tur. Herudover har han netværk, der har hjulpet os, både i forberedelsesfasen og da vi havde brug for det på isen. Især under selve krydsningen var Eriks store erfaring med krydsninger uvurderlig. Ud over at strukturere dagen og koordinere ressourceforbruget undervejs, var det ham, der vurderede hvordan vi skulle forholde os i situationer med sygdom og ikke mindst stormvejr. Vi fik besked på, at nu skulle der slås lejr, bygges snemure, eller at vi skulle 'ligge over' pga. dårligt vejr. Det var også ham, der tog ansvar for at løse konflikter i gruppen eller træffe beslutninger af forskellig art, når der opstod problemer. Eriks kompetencer som ekspeditionsleder og guide skabte en tryghedsfølelse i gruppen, også når det brændte på. Og det gjorde det af og til. Og man kan sige, at på en tur som er så udfordrende fysisk og mentalt, er der nok at se til for alle. Det kan være en stor nok udfordring at passe på sig selv, undgå forfrysninger, holde styr på sit eget grej, sine egne vabler, holde sit eget telt oprejst, og vurdere hvor meget man kan byde ind med, og hvor der skal bydes ind i fællesskabet. Så det er ikke sådan, at man bare kan læne sig tilbage og køre på frihjul.

Men der er også ulemper ved den slags pakkerejser. For det første er man ikke selv herre over, hvem man skal på tur med. Og der er vel at mærke tale om en tur som for mange af os er noget af det vildeste, mest udfordrende og i øvrigt tidskrævende, vi kommer af sted på i det her liv. Og for den sags skyld også en dyr tur. I starten af vores tur brugte mændene, som udgjorde

7 af 10 deltagere, en del krudt på at konstituere et hierarki, baseret på muskelkraft og et usædvanligt højt plathedsniveau. Ikke en sætning uden 'pik', dvs. en konstitution, der gjorde kvinderne usynlige og uinteressante. Jeg tænkte, at der godt nok var langt over indlandsisen, når det eneste legitime samtaleemne befandt sig mellem benene på de mandlige deltagere. I takt med at vi fik opbygget fælles erfaringer gennem de kilometer, der blev tilbagelagt, og de udfordringer vi sammen var igennem, ændrede det sig heldigvis, så det blev muligt at mødes om andre emner. Vores gruppe fungerede helt overvejende godt og konfliktniveauet var lavt, og når jeg ser tilbage på turen, var det lige præcis den her gruppe, jeg gerne ville krydse isen med.

Når det er sagt, så synes jeg, at kvaliteten af andre mindre ture, jeg har været på, i den grad hænger sammen med, at jeg har delt disse ture med nogle af mine bedste venner og veninder og ikke mindst min tvillingsøster. At udforske og opleve verden og sig selv, sammen med nogle af de mennesker der betyder mest for en, er noget ganske særligt. Og jeg har gjort op med mig selv, at jeg fremadrettet vil prioritere at dele store oplevelser og eventyr med personer, som jeg selv vælger, og som jeg gerne vil udforske verden med. Min kæreste, min søster, mine børn og mine bedste veninder.

For det andet er der forberedelserne. Det er jo, som jeg har skrevet, en lettelse, at man ikke skal forholde sig til formalia, flybilletter osv. og at nogen tager hånd om fælles grej og mad og den slags. Men det er faktisk også præcis håndteringen af nogle af disse ting, der giver ejerskab til en rejse og ikke mindst læring om, hvad der skal til for at

drømmen om et eventyr bliver til virkelighed. Eventyret starter allerede der, hvor man googler en destination eller deler sine drømme om en mulig tur første gang. Turen bliver ganske særlig, når man er med i detailplanlægningen lige fra starten.

For det tredje overlader man på sådan en pakkerejse rigtig mange overvejelser og mellemregninger på beslutninger til ekspeditionslederen, måske især når der er tale om en så rutineret og kompetent leder som Erik. Det betyder, at man går glip af noget læring med hensyn til selv at begå sig på vinterfjeld og lignende ture. Det er præcis de mellemregninger og vurderinger, der bringer en det skridt videre og stiller en stærkere i forhold til at træffe kloge beslutninger om, hvordan der skal disponeres i forhold til vejrforhold, nødsituationer, sygdom, navigation osv. Så samtidig med at jeg var fuldt ud tilfreds med den måde tingene blev håndteret på, på turen over indlandsisen, synes jeg selv, jeg har lært betydeligt mere om at begå mig i vinterfjeldet af de ture, som jeg selv har arran-

geret sammen med gode veninder. Jeg har været den mindst erfarne, men med sidemandsoplæring og deltagelse i alle faser af turene har jeg lært rigtig, rigtig meget.

Når man deltager i en kommerciel pakkerejse med en ekspeditionsleder, hvis erfaringsgrundlag og rolle på turen er så forskellig fra deltagerens, giver man afkald på nogle ting. Man giver afkald på at have indflydelse på gruppesammensætningen, og man giver afkald på indflydelse på forberedelser og indblik i overvejelser og beslutningsprocesser undervejs. Dermed giver man afkald på en hel del læring. Men man får til gengæld mulighed for at tage del i en ekspedition, der er så udfordrende på alle leder og kanter, så man - i hvert tilfælde med mit erfaringsgrundlag - aldrig ville have haft mulighed for at gennemføre den på egen hånd. Om man vælger at gå selv eller deltage i en kommerciel pakkerejse, må afhænge af en vurdering af, hvad man selv har erfaring og kompetencer til. Der er masser af eventyr gemt i begge løsninger.

Afsender:
Jesper Lind Nielsen
Niels Finsens Vej 5
5700 Svendborg

